

[Oluf Johansen.]

viser, at vi er fortrolige med den Tanke, der er lagt til Grund, at den stadige Prisstigning maa medføre en Forøgelse af den rentefrie Del af Byggelaanene. Det er en Udvidelse af 4. Oktober-Lovens grundlæggende Princip, at Konjunktursvingninger tager Samfundet den væsentligste Del af. I Tider med smaa Udsving kan det maaske være underordnet; men nu, da Byggelaanet er steget til de Højder, som vi er fortrolige med, erkender alle Nødvendigheden af dette Princip, det gælder ogsaa for den Lov, som vi behandler her i Dag om Byggelaan. Af disse Laan afskriver Samfundet efter een Gang fastsatte Regler $\frac{1}{5}$, og de $\frac{3}{5}$ af Laanet er rentefri. Naar hertil kommer den Værdi, der ligger i Etableringslaanet og ganske særligt i den konjunkturbestemte Rente, der i daarlige Tider kan falde til 2 pCt. og i gode Tider stige til 6 pCt., har man i store Træk Billedet af denne Lovgivnings Vilkaar for dansk Landboudom.

Jeg ønsker aabent at erkende, at de Byggelaan, som denne Lov aabner Adgang til, og de Vilkaar, den giver vor Landboudom, er, hvad man med Rimelighed kan forlange. Man har givet dem en Start, saa det kan være tilraadeligt at udstykke og oprette nye Brug. Hvis ikke Samfundet saaledes traadte til for at styrke Muligheden for Oprettelse af egne Hjem paa Danmarks Jord, vilde Muligheden for at naa frem til Selvstændighed være forbeholdt et lille Udsnit af vor Landboudom, dem, der kommer fra Hjem, der kunde give dem de fornødne Pengemidler til Starten — og lad mig saa tilføje, at saa har vi for øvrigt endda været i Situationer, hvor Samfundet gennem Saneringslovgivningen har maattet yde Bidrag ogsaa til disse, naar de kom ud i uforskyldte Vanskeligheder. Vi har alle vort Medansvar for Prisstigningen, og derfor maa vi, stillet over for Forhold som dem, vi staar over for i Øjeblikket, fra Samfundets Side erkende disse Vanskeligheder og betale, hvad det koster.

Med denne Lov er Rammerne lagt for en kommende Udstykning. Samfundet har taget sin Part af den unormale Tids Risiko. Nu staar det tilbage at besvare det Spørgsmaal, som kun vor Landboudom kan besvare, om den følger Kaldet til en fri Landbrugers Gerning. Her kan vi kun formode, men naar mit Parti har sat saa meget ind paa Fremme af denne Lovgivning, er det ikke blot fordi vi har Idealer om Frihed og om Selvstændighed med det Maal at løfte Folkets brede Lag op i denne Frimandslinie

og hos Ungdommen vække Interesse for disse Idealer, men ogsaa fordi vi har den Tro, at der stadig vil være en Ungdom, der dygtiggør sig til en selvstændig Landbrugers Gerning og gennem denne Dygtiggørelse ser hen til eget Hjem som et Livsmaal. Vi har en Tro til, at denne Ungdom vil ofre noget, at den hører til dem, der ikke giver op, før Maalet for dem er en Virkelighed.

Men for at skabe nye Hjem til vor Landboudom, er det ikke nok, at vi giver Vilkaar, der er tilfredsstillende for dem, der skal bygge disse Hjem. Der skal ogsaa Jord til de unge, Jord til selvstændige Hjem og Tillægsjord til de for smaa Husmandsbrug, de saakaldte indeklemt Husmandsbrug.

Om denne Lov har der været ført mange besværlige Forhandlinger. Her stod Interesserne mod hinanden, deres Interesse, der skal af med Jorden, og deres, der skal have den. Spørgsmaalet kunde løses paa en haard Maade, hvor Modsætningerne i Synspunkter vilde staa over for hinanden med Bitterhed og sætte sit Præg senere paa Lovens Administration. Dette blev ikke Tilfældet. Ad Forhandlingens Vej fandt man hinanden, begge Parter viste Hensyntagen, og dette forpligter. Hvad har da baaret dette Forlig frem? Jeg vil besvare Spørgsmaalet saaledes: alles Erkendelse af Nødvendigheden af at skabe en talstærk Landbostand og af at skabe det størst mulige Antal selvstændige Landbohjem ved Fremskaffelse af Tillægsjord til de indeklemt Husmandsbrug. Vi er gaaet bort fra Ekspropriationsprincippet og har faaet Forkøbsrettens Princip fastslaet. Jeg kan ikke tage imod de Bebrejdelser, som det ærede Medlem Hr. Chr. J. Hansen i den Forbindelse fremførte over for mit Parti, men det forekommer mig for øvrigt, at de mildnedes noget, da det ærede Medlem efter at have fremført sin Kritik sluttede med at gratulere den højtærede Landbrugsminister til det opnaaede Resultat. Stort mere kan der vel paa det Omraade næppe presses ud af en Ordførertale.

Hvad angaar Ekspropriation ser jeg mig desværre ikke i Stand til at citere Tingets højtærede Formand, men jeg tillader mig at citere nogle Linier af Husmændenes Program, idet det ærede Medlem angaaende Ekspropriationen saa stærkt henviser til Husmændenes Interesser paa dette Omraade og formentlig dermed ogsaa til deres Program. Husmændene skriver i deres nye Program om Jordspørgsmaalet efter at have nævnt forskellige Veje til Fremskaffelse af Jord — idet de altsaa *ikke* nævner Ekspropriation jævnsides med disse Veje —: